



۲۰۱۹/۰۴/۰۱



فردوس

اجماع یا انقطاب بیشتر؟

بالآخره دیروز محمد اشرف غنی، حامد کرزی را پذیرفت. آنها روی اجلاس احتمالی قطر که قرار است در ۱۵ ماه اپریل برگزار شود، رأی‌زنی کردند. در اجلاس اواسط ماه اپریل در قطر نمایندگان احزاب سیاسی، نمایندگان چهره‌های پرنفوذ، فعالان جامعه مدنی و فعالان حقوق زن با مذاکره کنندگان طالبان دور میز گفت و گو می‌نشینند. اجلاس احتمالی قطر را ادامه اجلاس مسکو میدانند. موضع ارگ در قبال اجلاس قطر در هفته‌های گذشته بسیار تند بود. ارگ اعلام کرده بود که در جلسات مثل اجلاس مسکو شرکت نمی‌کند. ولی تلاش‌هایی در جریان است که ارگ هم نمایندگان خودش را به اجلاس قطر بفرستد. حامد کرزی و اطرافیان تلاش دارند تا یک هیأت مذاکره کننده همه شمول چند حزبی و چند فرهنگی ترتیب کنند تا با مذاکره کنندگان طالبان دور میز گفت و گو در قطر بنشینند. احزاب سیاسی نمایندگان خود را مشخص کرده‌اند. سفارت ایالات متحده از ارگ هم خواسته است که صلاحیت یک هیأت چند حزبی و چند فرهنگی برای مذاکره با طالبان را تأیید کند و نمایندگان خودش را هم در آن جا دهد. تا هنوز روشن نیست که ارگ به واقع نمایندگانش را به قطر می‌فرستد یا نه، اما موضع بخش روابط عمومی ارگ اندکی نرم شده است.

لحن نامه خبری دیروز ارگ هم آشتی جویانه بود. ارگ در آن نامه خبری آورده بود که هدف از دیدار محمد اشرف غنی با کرزی، عبدرب الرسول سیاف و چهره‌های سیاسی دیگر، هماهنگ سازی تلاش‌هایی است که برای مذاکره با طالبان صورت می‌گیرد. هماهنگ سازی این تلاش‌ها، معنای دیگری ندارد غیر از اینکه ارگ هیأت احزاب سیاسی و چهره‌های مشهور را که برای مذاکره با طالبان به قطر می‌روند، تأیید صلاحیت کند و خود هم نمایندگانش را به آنجا بفرستد. ولی به رغم لحن آشتی جویانه ارگ، هنوز هم به درستی روشن نیست که ریاست جمهوری صلاحیت هیأتی را که حامد کرزی به قطر خواهد برد، تأیید می‌کند یا نه.

برخی از نشانه‌ها حاکی از آن است که ارگ شاید با حضور نمایندگان احزاب و رهبران سیاسی در اجلاس قطر مخالفت نکند، اما هیچگونه صلاحیت اجرایی برای این هیأت در نظر نخواهد گرفت. آقای غنی و امرالله صالح مؤتلف سرسخت او، بر مذاکره حکومت محور با طالبان تأکید دارند.

ام‌الله صالح معاون اول تکت انتخاباتی اشرف غنی، در گفت و گویی با روزنامه هندوستان تایمز گفته است که مذاکره طالبان با نمایندگان احزاب و جناح‌ها، مشروعیت ندارد. او گفته است که افغانستان امروز با دهه نود بسیار فاصله دارد. به باور آقای صالح، مذاکره حکومت محور بدیلی ندارد و گفت و گوهای گروه‌ها با طالبان، افغانستان را چند پارچه می‌سازد و آرزوی دیرینه‌ی استبدل‌شمنت پاکستان را برآورده می‌کند.

محمد اشرف غنی پیش از این از نماینده دولت قطر خواسته بود که اجلاس نمایندگان طالبان با دیگر نیروهای سیاسی افغانستان را تا ختم جرگه مشورتی کابل که در ماه ثور برگزار می‌شود، به تعویق بیاورد، اما به نظر می‌رسد که حکومت قطر نمی‌خواهد این اجلاس به تعویق انداخته شود. قطر در کابل سفیر ندارد و کابل علیه قطر اهرم فشار جدی ندارد. حامد کرزی در زمان حکومتش می‌خواست که دوحه و کابل در مورد حضور نمایندگان طالبان در قطر یک تفاهمنامه امضاء کنند. کرزی در آن زمان می‌خواست دفتر سیاسی طالبان در قطر از سوی کابل مشروعیت داده شود، اما خاندان حکمران قطر نخواست که با او در این مورد تفاهمنامه امضاء کند. به نظر می‌رسد که حالا هم کابل اهرم فشار جدی علیه قطر در اختیار داشته باشد. واقعیت دیگر این است که عربستان بر افغانستان بیشتر از قطر و دیگر کشورهای عرب زبان نفوذ دارد. محمد اشرف غنی در این چهار سال بیشتر از هر کشور عربی دیگر، به عربستان سفر کرده است. همین نفوذ عربستان سبب شده که قطر در کابل سفارت نداشته باشد.

قطر در این سالها تلاش کرد که نفوذ خودش را در میان طالبان گسترش دهد. دوحه تلاش کرد تا خود میزبان مذاکره نمایندگان امریکا با طالبان باشد. به نظر می‌رسد که قطر برای هیأت طالبان حاشیه امن ایجاد کرد و به خواست‌های این گروه بیشتر از امارات متحده عرب و عربستان بها داد. به همین دلیل است که میزبان مذاکره امریکا با طالبان، قطر است، نه کشورهای دیگر. بنابر این بسیار بعید است که دوحه خواست‌های کابل را اجابت کند. اجلاس قطر در اواسط ماه اپریل به احتمال زیاد میان نمایندگان طالبان و مذاکره کنندگان نیروهای سیاسی دیگر افغانستان برگزار خواهد شد. دیپلمات‌های امریکایی در تلاش اند تا ارگ صلاحیت تمام‌آنها را که برای مذاکره با طالبان به دوحه می‌روند، تأیید کند و نمایندگان حکومت را هم به قطر بفرستد. روشن است که در چنین مذاکره ای حکومت، اعتبار و پرستیژ نمایندگی از یک دولت را نخواهد داشت، بلکه در حد یک گروه خواهد بود. دیپلمات‌های امریکایی از جمله آقای خلیزاد از ارگ می‌خواهند که انعطاف نشان دهد و در چنین مذاکره ای شرکت کند.

قرار است داکتر خلیزاد امروز یا فردا به کابل بیاید و روی همین موضوع با رهبران حکومت وحدت ملی رأی‌زنی کند. خلیزاد در این سفر از رهبران حکومت وحدت ملی خواهد خواست که صلاحیت هیأت چند حزبی و چند فرهنگی ای را که حامد کرزی با خود به قطر خواهد برد، تأیید کند. به احتمال زیاد خلیزاد از اشرف غنی خواهد خواست که یکی دو نفر را هم به نمایندگی از ارگ به اجلاس قطر بفرستد و در موضعش مبنی بر مذاکره حکومت محور تعدیل بیاورد. در ماه فبروری حامد کرزی محمد اشرف غنی را تشویق کرده بود که یا حمدالله محب مشاور امنیت ملی ارگ و یا معصوم استانکزی رییس عمومی امنیت ملی را به اجلاس مسکو بفرستد.

اجلاس مسکو در پنج ماه فبروری سال جاری میلادی برگزار شد. در آن زمان ارگ به دلیل اینکه نقش حکومت در اجلاس مسکو در حد یک گروه تقلیل خواهد یافت، به روسیه نماینده نفرستاد. اجلاس مسکو بدون حضور نمایندگان حکومت، میان طالبان و نمایندگان نیروهای سیاسی افغانستان برگزار شد و تمامی طرف‌های شرکت کننده، نظرات شان را در مورد چگونگی پایان جنگ به تفصیل توضیح دادند. به نظر می‌آید که اجلاس قطر حتماً اگر ارگ موافق آن نباشد، برگزار خواهد شد. روشن است که برگزار شدن اجلاسی در قطر که در آن نمایندگان

حکومت حضور نداشته باشد، یا ارگ صلاحیت آن را صریحاً تأیید نکند و به عملی کردن نتایج آن متعهد نباشد، جامعه را انقطابی می‌سازد.

به همین دلیل است که دیپلمات‌های خارجی ای که خودشان را دوست افغانستان می‌دانند، به استبلاشمنت سیاسی کابل پیشنهاد میکنند که بیشتر از این جامعه را انقطابی نسازند و هرچه زودتر روی یک استراتژی و رویکرد واحد در مورد مذاکره با طالبان به توافق برسند.

